

2 विमानदुर्घटनायां गुजरातस्य
पूर्वमुख्यमन्त्रिणः
विजयरूपाणीवरस्य मृत्योः पुष्टिः

3 केन्द्रसर्वकारः ट्राउट-उत्पादनं
वर्धयितुं साहाय्यं करिष्यति इति
केन्द्रीयमन्त्री एस.पी.सिंहबघेलः

4 "विकसित- कृषि- संकल्प
अभियानस्य भव्यं समापनसमारोहः
सम्पन्नः""कार्यक्रमे कृषकाणां
सहभागिता"

सुभाषितम्

लोभमूलानि पापानि
संकटानि तथैव च।
लोभात्प्रवर्तते वैरं
अतिलोभात्विनश्यति।।

अर्थात्- पाप का मूल लोभ है,
संकट का मूल भी लोभ है, लोभ
के कारण ही शत्रुता बढ़ती है
और अतिलोभ के कारण ही
विनाश होता है।

प्रतिदिन नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्तये
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
[himsanskritvartah](http://himsanskritvartah.com)
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

जनाः स्वप्रियजनानाम्
अन्वेषणार्थं इतस्ततः भ्रमन्ति

जनाः स्वप्रियजनानाम् अन्वेषणार्थं इतस्ततः भ्रमन्ति । चिकित्सालयप्रशासनात् कामपि प्रमाणिकां सूचनां न प्राप्य परिवारजनाः आतङ्कितरूपेण चिकित्सालयपरिसरस्य बहिः प्रतीक्षन्ते। दुर्घटनायां मृताणां घातितानां वा जनानां विषये काऽपि सूचनां न प्राप्य परिवारजनानां चिन्ता अधिका अपि वर्धिता अस्ति। सर्वे स्वप्रियजनानाम् विषये सूचनां संग्रहीतुं प्रयतन्ते। एतस्मिन् समये चिकित्सालयस्य बहिः जनाः रोदनं कुर्वन्तः दृश्यन्ते स्म। यात्रिणः प्रतिवेशी एका महिला अवदत् यत् तस्मिन् विमाने मम प्रतिवेशिनः कन्या अस्ति इति। अधुना यावत् तस्याः विषये कोऽपि सूचना नास्ति। अन्तः गन्तुं अनुमतिमपि न प्राप्नुमः। तस्मिन् एव काले अन्यः व्यक्तिः, यः नागरिकचिकित्सालयस्य बहिः उपस्थितः आसीत्, सः भावुकस्वरेण अवदत् यत् मम भगिनी, श्वशुरः च विमानयाने आस्ताम् ते तेषां पुत्रीं मिलितुं लण्डन्-नगरं गन्तव्यम् आसीत्। मम भगिनी लण्डनतः आहूय अवदत् यत् तस्याः मातापितरौ अस्मिन् विमाने सन्ति इति। अहं तत्क्षणमेव अत्र त्वरितवान्, परन्तु अद्यावधि तेषां विषये कोऽपि सूचना न प्राप्ता।

गुजरातस्य अहमदाबादविमानस्थानकस्य समीपे मेघानीनगरक्षेत्रे
लंदन-नगरं प्रति गच्छत् एयर-इण्डिया-यात्रीविमानं दुर्घटनाग्रस्तं जातम्

हिमसंस्कृतवार्ताः - लंदनं प्रति गच्छत् एयर इंडिया समवायस्य यात्री विमानं गुजरातस्य अहमदाबाद-विमान-पत्तनं समीपं मेघानी-नगर-क्षेत्रे दुर्घटनाग्रस्तम् अभवत्। नागरिकोड्डयन-महानिदेशालयस्य अनुसारं विमाने द्विचत्वारिंशदुत्तरद्विशतं जनाः आसन्। येषु द्वौ चालकौ दश चालक-दल-सदस्याः च सम्मिलिताः आसन्। यात्रिषु ऊनसप्तत्यधिकैक-शतं भारतीयाः, त्रिपञ्चाशत् ब्रिटिशराष्ट्रियाः, एकः कनाडादेशीयः, सप्त जनाः पुर्तगालदेशीयाः च अहमदाबादतः लंदननगरं प्रति प्रचलते उड्डयन् संख्या एआइ-१७१ इति विमानयाने आसन्। नागर-विमानन-मन्त्रालयेन नियन्त्रणकक्ष स्थापितम्, सहाय्योद्धारप्रयासाः प्रचलन्ति। अहमदाबादतः यात्रिणां सौविध्याय रेल-विभागः द्वे विशेषरेलयाने चालयिष्यति। व्रणिताः समीपस्थेषु चिकित्सालयेषु नीताः। नगर-विमानन मन्त्रालयेन सूचितं यत् विवरणानां समन्वयनार्थं मन्त्रालये एकः परिचालन-नियन्त्रणकक्षः सक्रियः कृतः। यस्य सम्पर्कसङ्ख्या ०११-२४६१०८४३ अथ ९६५०३९१८५९ इति वर्तते। अपि च उक्तं यत् मन्त्रालयः सर्वेषां प्रभावितानां कृते आपत् साहायतायै पूर्णसहयोगाय च प्रतिबद्धः अस्ति। अहमदाबाद-विमानस्थानके यात्रिणां प्रश्नानां सहायतायाः च कृते ९१९९७४११३२७ इति समर्पितः हेल्पलाइन-सङ्ख्या स्थापिता अस्ति। एयर इण्डिया इत्यनेन अधिकाधिक सूचनां प्रदातुं अन्यः यात्री हॉटलाइन संख्या १८००५६९१४४४ इत्यपि स्थापितः अस्ति। एयर इण्डिया विमानदुर्घटनायाः अनन्तरं विमानदुर्घटना अन्वेषणाभिकरणस्य महानिदेशकः, निदेशकः (अनुसन्धानम्),

एकः गो-इति दलं च अहमदाबाद-नगराय मार्गे स्तः। सूचनां प्राप्य तत्क्षणमेव अग्निशामकदलानि, आरक्षीदलानि च दुर्घटना स्थलं प्रति प्रेषितानि। गान्धीनगरतः दुर्घटनास्थलं प्रति नवति कर्मचारिणां राष्ट्रिय आपदा-प्रतिक्रिया-बलस्य त्रीणि दलानि नियोजितानि।

वडोदरातः एनडीआरएफ-इत्यस्य त्रीणि दलानि अपि प्रेषितानि सन्ति। व्रणितानां चिकित्सायै अहमदाबाद-सिविल चिकित्सालयं प्रति स्थानान्तरणं कृतम् अस्ति। सम्प्रति दुर्घटनायाः कारणं ज्ञातुं अग्निमान्वेषणं प्रचलति। दुर्घटनास्थलं प्रति गच्छन्तः सर्वे मार्गाः उद्धार-सहयोग-कार्यक्रमयोः सौविध्याय पिहिताः सन्ति। एयर इण्डिया इत्यनेन उक्तं यत् ते विवरणं निश्चयं कुर्वन्ति। अहमदाबादनगरे दुःखद-विमान दुर्घटनायाः विषये राष्ट्रपतिः द्रौपदी मुर्मूः शोकं प्रकटितवती। सोशल मीडिया इत्यत्र एकस्मिन् सन्देशे तया उक्तं यत् एषा हृदय-विदारक घटना अस्ति, तस्याः विचाराः प्रार्थनाश्च प्रभावितजनैः सह सन्ति। राष्ट्रपतिः अवदत् यत् अस्मिन् अवर्णनीय-शोक-काले राष्ट्र तैः सह अस्ति। प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना विमानदुर्घटना शब्दात् परं हृदयविदारकं इति उक्ता। श्रीमोदी अवदत्, सः मन्त्रिभिः,

अधिकारिभिः च सम्पर्कं अस्ति ये प्रभावितानां साहाय्यार्थं कार्यं कुर्वन्ति। अस्मिन् दुःखदकाले प्रभावितानां सर्वेषां सह तस्य भावाः सन्ति। अहमदाबादनगरे एयर इण्डियाविमानदुर्घटनायाः विषये प्रधानमन्त्री केन्द्रीयगृहमन्त्री अमितशाहः नागरिकविमाननमन्त्री राममोहननायडू च सह वार्तालापं कृतवान्।

प्रधानमन्त्रिणा प्रभावितेभ्यः शीघ्रं सर्वसम्भव साहाय्यं प्रदातुं निर्दिष्टम्। श्री नायडू अवोचत् यत् सम्बद्ध-संस्था सक्रियतायै संवेतिताः। मन्त्रालयेन स्थितेः निरीक्षणं क्रियते। साहाय्योद्धार-बलानि च कार्याचरणे संलग्नानि वर्तन्ते। अत्रान्तरे गृहमन्त्रिणा अमितशाहेन गुजरातस्य मुख्यमन्त्रिणा गृहमन्त्रिणा च साकं संवादो विहितः। गुजरातस्य मुख्यमन्त्रिणा प्रभावितेभ्यः उपचाराय चिकित्सालयं प्रति नेतुं ग्रीन कोरिडोर अर्थात् निर्बाध-परिवहनस्य व्यवस्थायै निर्देशः प्रदत्ताः। अस्माकं वार्ताहरेण सूचितं यत् भारतीय-सैन्यबलेन अहमदाबाद-स्थितं कैन्ट-परिषत् विमान दुर्घटनायां प्रभावितानां सर्व-सम्भव-साहायतायै उद्घाटितम्। सी आई एस एफ बलेन अपि आपत् साहाय्यं प्रदीयते।

अहमदाबादविमानदुर्घटना :- विमानदुर्घटनायाः पूर्व विमानचालकः त्रिवारं संकेतं दत्तवान्

विमानदुर्घटनायाः विषये अनेकाः सूचनाः प्रकाशं प्राप्ताः, येषु महत्वपूर्णं यत् विमानस्य चालकः दुर्घटनायाः पूर्वमेव समीपस्थ एटीसी-इत्यस्मै संकेतं प्रेषितवान्, यत् संकेतं सूचयति स्म, ततः कतिपयेषु क्षणेषु विमानस्य दुर्घटना अभवत् विमानदुर्घटनानन्तरं डीजीसीए इत्यनेन विस्तृता सूचना दत्ता। अत्यन्तं महत्वपूर्णं सूचना अस्ति यत् अहमदाबादविमानस्थानकस्य 23 धावनमार्गात् अपराह्णे १:३८ वादने अयं विमानः उड्डीयत। उड्डियमानमात्रेण समीपस्थ एटीसी-सङ्घं मेडे-कॉलं दत्तम्, परन्तु तदनन्तरं विमानेन एटीसी-सङ्घं प्रति कोऽपि संकेतः न दत्तः। विमानयानस्य कतिपयेषु सेकेण्ड-पश्चात् विमानस्थानकपरिसरस्य बहिः पतितम् मेदिवसः त्रिवारं उच्यते...मेडे...मेडे...मेडे कस्मिन् अपि विमाने 'मेडे कॉल' आपत्कालीनसन्देशः भवति, यः विमानचालकः तदा ददाति यदा विमानस्य गम्भीरः संकेतः भवति तथा च यात्रिकाणां वा चालकदलस्य वा प्राणाः संकेतग्रस्ताः भवन्ति यथा विमानस्य इञ्जिनस्य विफलता, विमाने अग्निः, मध्यवायुसङ्घर्षस्य खतरा अथवा अपहरणसदृशी स्थितिः। अस्य आह्वानस्य माध्यमेन कोऽपि विमानचालकः वायुयाननियन्त्रणं (ATC) समीपस्थविमानं च सचेष्टयति यत् विमानस्य तत्कालं साहाय्यस्य आवश्यकता अस्ति इति। विमानस्य रेडियोमध्ये त्रिवारं उक्तं भवति - मेडे मेडे मेडे, येन स्पष्टं भवति यत् एतत् हास्यं न, अपितु वास्तविकं संकेतम्।

विमानं वैद्यछात्रावासस्य उपरि पतितम्, पृष्ठभागः भवने अटत्

एयर इण्डिया विमानं धावनमार्गात् उड्डियमानमात्रेण विमानस्थानकस्य समीपे बीजे चिकित्सामहाविद्यालयस्य निवासीवैद्यछात्रावासस्य उपरि दुर्घटितम्, अतः भवने अपि अग्निः प्रज्वलितः तस्मिन् समये भवने उपस्थिताः बहवः जनाः अपि क्षतिग्रस्ताः अभवन् इति कथ्यते। घटनायाः अनन्तरं तत्र अराजकता अभवत्। दुर्घटनापश्चात् ये चित्राणि बहिः आगतानि तेषु विमानस्य पृष्ठभागः (पुच्छः) छात्रावासस्य उपरि अटत् इति स्पष्टतया दृश्यते।

वैद्यदम्पती त्रयः बालकाः

च प्राणान् त्यक्तवन्तः

विमानदुर्घटनायां बांसवारस्य डॉ. कोनी व्यासः, तस्याः पतिः डॉ. प्रतीक जोशी, बालकाः प्रद्युत जोशी, मिराया जोशी, नकुल जोशी च अपि मृताः। उदयपुरस्य प्रशान्तचिकित्सालये उमराडा इत्यस्य प्रबन्धनेन उक्तं यत् डॉ. कोनी व्यासः एकमासपूर्वम् अत्र कार्यं त्यक्तवान्। सा भर्त्रा सह स्थातुं लण्डन्-नगरं गच्छति स्म, अतः सा त्यागपत्रं दत्तवती।

विस्फोटस्य अनन्तरं मार्गेषु

विकीर्णानि मृतशरीराणि

हस्तशकटैः अपि मृतशरीराणि

चिकित्सालयं आनीतानि आसन्

एयर इण्डिया विमानस्य दुर्घटनामात्रेण महत्विस्फोटः अभवत्। एषः विस्फोटः एतावत् घोरः आसीत् यत् समीपस्थेषु मार्गेषु विकीर्णानि मृतशरीराणि दृश्यन्ते स्म। दग्धशरीराणां परिचयः अपि कठिनः। केचन जनाः मार्गं शयितायाः महिलायाः विच्छिन्नशरीरस्य चलचित्रं निर्माय दृश्यन्ते स्म। अपरपक्षे दुर्घटनापीडितान् चिकित्सालये सिविलचिकित्सालये आनेतुं बहवः

एम्बुलेन्सयानानि नियोजितानि आसन्। यदा एम्बुलेन्सयानस्य अभावः आसीत् तदा हस्तशकटैः अपि मृतशरीराणि आनीतानि आसन्। बहूनि शरीराणि दग्धानि आसन्

कप्तानः सुमितसभारवालस्य ८२००

घण्टानां उड्डयनस्य अनुभवः आसीत्

विमानं चालयन्तं पायलट्-सह-पायलट् च द्वयोः अपि बहु अनुभवः आसीत्। विमानं कप्तानः सुमितसभारवालः चालयति स्म। सः रेखाप्रशिक्षणकप्तानः अस्ति, तस्य ८२०० घण्टानां उड्डयनस्य अनुभवः अस्ति। प्रथमाधिकारी (सह-पायलट्) क्लाइव् कुण्डर्, यः कप्तानस्य सहायतां कृतवान्, तस्य ११०० घण्टानां उड्डयनस्य अनुभवः आसीत्। विमाने २३० यात्रिकाः १२ चालकदलस्य सदस्याः च आसन्, येषु द्वौ विमानचालकौ अपि आसन्। श्राद्धध्वनः अपर्णा महादिकः च इति द्वौ वरिष्ठौ केबिनकू सदस्यौ पहिचातौ। केबिन चालकदलस्य अन्ये सदस्याः सैनिता चक्रवर्ती, नान्थोई कौगब्रेल्टपम शर्मा, दीपक पाठक, मैथिली पाटिल, इरफान शेख, लम्बुन्थेम सिंगसन, रोशनी सोंगहरे राजेन्द्र, मनीषा थापा च आसन्।

एयर इण्डिया इत्यनेन २४२ जनानां मध्ये २४१ जनानां मृत्योः पुष्टिः कृता

एयर इण्डिया इत्यनेन २४२ जनानां मध्ये २४१ जनानां मृत्योः पुष्टिः कृता, एकमात्रस्य जीवितस्य चिकित्सालये चिकित्सा क्रियते इति च उक्तम्। यात्रिकाणां मध्ये १६९ भारतीयनागरिकाः, ५३ ब्रिटिशनागरिकाः, ७ पुर्तगालीनागरिकाः, १ कनाडादेशस्य नागरिकाः च आसन्। जीवितः भारतीयमूलस्य ब्रिटिशनागरिकः अस्ति। वयं मृतानां परिवारेभ्यः अतीव शोकसंवेदनां प्रकटयामः। अस्माकं प्रयत्नाः पूर्णतया प्रभावितानां जनानां, तेषां परिवारानां, प्रियजनानाम् आवश्यकतासु केन्द्रीकृताः सन्ति। एयर इण्डिया इत्यनेन द्विट् कृतम्, "...विमाने स्थितानां २४२ जनानां मध्ये २४१ जनानां मृत्योः पुष्टिः अभवत् इति वयं खेदं अनुभवामः। एकमात्रः जीवितः चिकित्सालये चिकित्सां कुर्वन् अस्ति। यात्रिकाणां मध्ये १६९ भारतीयनागरिकाः, ५३ ब्रिटिशनागरिकाः, ७ पुर्तगालीनागरिकाः, १ कनाडादेशस्य नागरिकाः च सन्ति.... pic.twitter.com/Adj7UHRMxk."

अहमदाबादविमानदुर्घटना

हृदयविदारिका अस्ति

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अहमदाबादनगरे विमानदुर्घटनायाः विषये गहनं दुःखं प्रकटितवान्, प्रभावितजनानाम् अपि गहनं शोकं प्रकटितवान्। मोदीमहोदयः गुरुवासरे सोशल मीडिया मञ्चे 'एक्स' इत्यत्र लिखितवान् यत् अहमदाबादनगरस्य त्रासदी अस्मान् आश्चर्यचकितं कृतवती, दुःखितवती च। एषा वचनात् परं हृदयविदारकघटना अस्ति। अस्मिन् दुःखदघटने सर्वेषां प्रभावितानां जनानां सह मम शोकसंवेदना अस्ति।

टाटा समूहः मृतानां परिवारेभ्यः एकैकं कोटिरूप्यकाणि दास्यति

टाटा समूहस्य अध्यक्षः एन.चन्द्रसेकरणः अस्य घटनायाः विषये दुःखं प्रकटितवान्। सः अवदत् यत् अस्मिन् दुःखदकाले अस्माकं कृते एतत् दुःखं पूर्णतया व्यक्तं कर्तुं शक्नुवन्ति शब्दाः नास्ति। टाटा-समूहस्य पक्षतः साहाय्यस्य त्रीणि घोषणाः कृताः। (१) मृतानां परिवारेभ्यः एककोटिरूप्यकाणां आर्थिकसहायतां दीयते, (२) सर्वेषां आहतानाम् पूर्णतया टाटासमूहेन चिकित्सिता भविष्यति। (३) टाटा ग्रुप् बीजेचिकित्सामहाविद्यालयस्य छात्रावासस्य निर्माणे अपि सहायतां करिष्यति।

विमानदुर्घटनायां गुजरातस्य पूर्वमुख्यमन्त्री राज्यसभा सदस्यः विजयरूपाणी मृतः

यात्रिणा विमाने स्वीकृतं रूपाणी वर्यस्य अन्तिमं चित्रम्

अहमदाबाद एयर इण्डिया विमानदुर्घटनायां गुजरातस्य पूर्वमुख्यमन्त्री राज्यसभा सदस्यः विजयरूपाणी मृतः। १९५६ तमे वर्षे अगस्तमासस्य २ दिनाङ्के जन्म प्राप्य रूपाणी २०१६ तः २०२१ पर्यन्तं गुजरातस्य मुख्यमन्त्री आसीत्। मध्यप्रदेशस्य मुख्यमन्त्री मोहनयादवः अहमदाबादविमानदुर्घटनायां गुजरातस्य पूर्वमुख्यमन्त्री विजयरूपाणी इत्यस्य निधनस्य विषये गहनं दुःखं प्रकटितवान्। विजयरूपाणी इत्यस्य जन्म १९५६ तमे वर्षे अगस्तमासस्य २ दिनाङ्के म्यानमारदेशे अभवत्। राजनैतिक-अशान्तिकारणात् तस्य परिवारः गुजरात-राज्यस्य राजकोट-नगरं गतवान्। सौराष्ट्रविश्वविद्यालयात् बी.ए., एल.एल.बी. तदनन्तरं सः आरएसएस तथा तस्य छात्रपक्षस्य एबीवीपी इत्यस्य माध्यमेन छात्रराजनीत्यां सक्रियः अभवत्। रूपाणी १९८७ तमे वर्षे राजकोट-नगरे निगमकारत्वेन स्वराजनैतिकजीवनस्य आरम्भं कृतवान्।

राजनैतिकजीवनस्य आरम्भः

१९९६ तः १९९७ पर्यन्तं राजकोट-नगरस्य महापौरः आसीत्, अनेकवारं गुजरात-विधानसभायाः सदस्यत्वेन निर्वाचितः च। भाजपायाः प्रति तस्य निष्ठा, स्वच्छप्रतिमा च गुजरातराजनीत्यां महत्वपूर्णः व्यक्तिः अभवत्, २०१६ तमस्य वर्षस्य अगस्तमासे सः पदं त्यक्तस्य मुख्यमन्त्री आनन्दिबेन् पटेलस्य उत्तराधिकारिरूपेण चयनितः रूपाणी २०१७ तमस्य वर्षस्य विधानसभानिर्वाचनानन्तरं पदस्थाने एव स्थित्वा कोविड-१९ महामारी, प्रमुख औद्योगिकनीतिपरिवर्तनानि च सहितं चुनौतीपूर्णसमये सर्वकारस्य नेतृत्वं कृतवान्। सीएमरूपेण सः ग्रामीणक्षेत्रेषु डिजिटलविभाजनं पूरयितुं डिजिटलसेवासेतुयोजनां प्रारम्भं कृत्वा सुजालमसुफलमजलअभियानद्वारा जलाप्रबन्धनसुधारं कर्तुं केन्द्रीकृत्य प्रसिद्धः आसीत्।

एयर इण्डिया विमानस्य कृष्णपेटिका प्राप्ता

DGCA अन्वेषणदलं दुर्घटनास्थलं प्राप्तवान्

एनएसजी-दलेन एयर इण्डिया-विमानसङ्ख्यायाः एआइ-१७१-इत्यस्य कृष्णपेटिका प्राप्ता, यस्य अन्वेषणानन्तरं दुर्घटनायाः कारणं ज्ञातुं शक्यते। तस्मिन् एव काले दिल्लीतः DGCA अन्वेषणदलः दुर्घटनास्थलं प्राप्तवान् अस्ति। अहमदाबादनगरे दुःखदघटनायाः अनन्तरं अन्तर्राष्ट्रीयनागरिकविमानसङ्गठनेन (ICAO) निर्धारितस्य अन्तर्राष्ट्रीयधिनियमानुगुणं, विमानदुर्घटना अन्वेषणब्यूरो (AAIB) द्वारा औपचारिकं अन्वेषणं आरम्भम् अस्ति।

डिजिटल इंडिया इत्यनेन युवानः नवोन्मेषस्य लाभाय सशक्ताः कृताः- प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी राष्ट्रम् आत्मनिर्भरतां प्रति प्राविधिकोन्नतां च महत्त्वपूर्ण भूमिकायै भारतस्य युव-नवोन्मेषकाणां प्रशंसाम् अकरोत्। डिजिटल इंडिया इत्यनेन युवानः नवोन्मेषस्य लाभाय सशक्ताः कृताः। येन विगतेषु एकादश वर्षेषु भारतस्य वैश्विक-प्रौद्योगिकि-महाशक्ति-रूपे सुदृढा स्थितिः सञ्जाता। MyGovIndia द्वारा सोशल मीडिया-पोस्ट इत्यस्य उत्तरे श्री-मोदी अवदत् यत् प्रौद्योगिक्याः शक्तेः लाभेन जनेभ्यः बहु लाभो जातः।

लोक-संवर्धन-पर्वणः उद्घाटनम् अकरोत् अल्पसङ्ख्यक- कार्य-मन्त्री किरन रिजिजूः

हिमसंस्कृतवार्ता: - अल्पसङ्ख्यक-कार्य-मन्त्री किरन रिजिजूः नई-देहल्यां राजघाट-स्थले लोक-संवर्धन-पर्वणः उद्घाटनम् अकरोत्। अस्मिन् कार्यक्रमे 'सबका साथ, सबका विकास, सबका विश्वास, सबका प्रयास' इत्यस्य अन्तर्गतं सर्वकारस्य प्रमुख-योजनानां कार्यक्रमणाम् उपलब्धीनां च प्रदर्शनं विधास्यते। अस्मिन् अल्पसङ्ख्यक समुदायानां विशेषतया शिल्पिनां पारम्परिक शिल्पकाराणां च आर्थिक सशक्तिकरणस्य दिशि सर्वकारस्य निरन्तर प्रयासेषु अपि चर्चा भविष्यति। संवाददातृभिः सह संवादे श्री-रिजिजू अवदत् यत् ग्रामीणां श्रमिकेषु बहु-प्रतिभा वर्तते। तेषां हस्तनिर्मित-कलाः आपणं यावत् प्रापयितुं मञ्चः निर्मितः। तेन उक्तं यत् अनेन कार्यक्रमेण विविध-राज्यानां उत्पादान् एकतः अपरं यावत् प्रापयितुम् अपि साहाय्यं भविष्यति। सर्वकारस्य विविध-पक्षाणां प्रस्तुतिम् अतिरिच्य अस्मिन् कार्यक्रमे पारम्परिक कलाः यथा हस्तशिल्पः, चर्मशिल्पः, काष्ठकला, बनारसी, ब्रोकेड, फुलकारी इत्यादीनां प्रदर्शनं अपि भविष्यति। समवेत कार्यक्रमे देशस्य विविधभागेभ्यः समागतैः लोक-कलाकारैः सांस्कृतिक-प्रदर्शनमपि भविष्यति। प्राप्तवार्तानुसारं कार्यक्रमस्य समापनं रविवारे भविष्यति।

विकसित-कृषि-सङ्कल्पाभियानेन वैज्ञानिकानुसन्धानस्य वास्तविकस्तरस्य कृषेः च अनन्तरं सफलतापूर्वकं दूरीकृतम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - केन्द्रीय-कृषि-मन्त्रिणा शिवराजसिंह-चौहानेन उक्तं यत् विकसित-कृषि-सङ्कल्पाभियानेन वैज्ञानिकानुसन्धानस्य वास्तविकस्तरस्य कृषेः च अनन्तरं सफलतापूर्वकं दूरीकृतम्। येन स्थिर-लाभदायक-निर्यातान्मुखी भारतीयकृषिक्षेत्रस्य मार्गः प्रशस्तो जातः। विकसित-कृषि-सङ्कल्पाभियानस्य समापनावसरे गुजरातस्य बारडोली इत्यत्र कृषक-सम्मेलने तेनोक्तं यत् व्यापकस्य "विकसित भारत" अभियानस्य महत्त्वपूर्ण-भागस्य रूपे "विकसित-कृषि-सङ्कल्पाभियानस्य" अन्तर्गतं वास्तविक-स्तरस्य कृषेः पारम्परिकरीत्या सह वैज्ञानिकानुसन्धानस्य एकीकरणे बलं प्रदत्तम्।

आयुषमन्त्री केन्द्र-सर्वकारस्य उपलब्धि-विषये वार्ता कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: - केन्द्रीय आयुषमन्त्री प्रतापराव जाधवः भारते विश्वस्तरे च योगं परिवर्तनकारी स्वास्थ्यभ्यासस्य रूपे समेधितुं मोदी सर्वकारस्य निरन्तर - प्रयासान् प्रकटितवान्। आयुषमन्त्रिणा विगतेषु एकादशवर्षेषु केन्द्र-सर्वकारस्य उपलब्धि-विषये वार्ता कृता। यत्र चतुर्दशोत्तर-द्वि-सहस्रतमे वर्षे आयुष-मन्त्रालयस्य निर्माणं अन्ताराष्ट्रिय-योग-दिवसायोजनं यावत् भारतस्य महत्त्वपूर्ण भूमिका सम्मिलिता अस्ति। तेनोक्तं यत् अनेन भारतस्य प्राचीनं रिक्तं विश्व-मञ्चे आगतम्।

Shimla News- गाजियाबादतः आगमिष्यति स्वर्गीयवीरभद्रसिंहस्य प्रतिमा रिजस्थले स्थापिता भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। राजधानी कार्यक्रमे उपस्थातुं काङ्ग्रेसस्य केन्द्रीयनेतृत्वं राहुलगान्धिनं प्रियंकागान्धिनं च आमन्त्रितवान्। एतदेव न, विक्रमादित्यसिंहः राज्यपाले शिवप्रतापशुक्लं मुख्यमन्त्रिणं सुखविन्दरसिंहसुक्लं च आमन्त्रितवान्। विक्रमादित्यसिंहः स्वस्य सामाजिकमाध्यमेन राज्यस्य सर्वेभ्यः निवासिनः अस्मिन् अवसरे प्रातः १० वादने ऐतिहासिकशिमला-रिजस्थले आगत्य अस्य क्षणस्य साक्षिणः भवेयुः इति आग्रहं कृतवान्। वीरभद्रसिंहस्य योगदानं हिमाचलप्रदेशस्य विकासे, तस्य वैशिष्ट्यपरिचयदाने च अभवत्। एषः अराजनेतिकः कार्यक्रमः अस्ति। नवीदिल्लीतः सर्वे काङ्ग्रेसनेतारः विहाय सर्वेषां दलानां मुख्यनेतारः सर्वे जनाः च अस्मिन् आमन्त्रिताः सन्ति। दलीयराजनीत्याः उपरि उत्थाय श्रद्धाञ्जलिम् अर्पयितुं सर्वेषाम् आमन्त्रणं कृतम् अस्ति।

केन्द्रसर्वकारः ट्राउट-उत्पादनं वर्धयितुं साहाय्यं करिष्यति इति केन्द्रीयमन्त्री एस.पी.सिंहबघेलः

हिमसंस्कृतवार्ता:धर्मशाला। केन्द्रीयमन्त्र्यपालनपशु पालनदुग्धराज्यमन्त्री एसपीसिंहबघेलः बुधवासरे धर्मशालानगरे पत्रकारसम्मेलने अवदत् यत् हिमाचले ट्राउटमत्स्यस्य उत्पादनार्थं केन्द्रसर्वकारः सहकार्यं करिष्यति। सः अवदत् यत् हिमाचलस्य कृषकाः कृत्रिमप्रजननद्वारा गावजातीनां संख्यां च वर्धयित्वा दुग्धस्य उत्पादनं वर्धयितुं शक्नुवन्ति। केन्द्रीयमन्त्री बघेलः अवदत् यत् प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदिनः नेतृत्वे सर्वकारेण २०४७ वर्षपर्यन्तं विकसितभारतस्य आधारः सुदृढः कृतः। मोदीसर्वकारस्य ११ वर्षीयः कार्यकालः सेवायाः, सुशासनस्य, दुर्बलकल्याणस्य च कृते समर्पितः अस्ति। मोदीराजः आधुनिकभारतस्य स्वर्णकालः इति गण्यते। २०४७ तमे वर्षे भारतं विकसितं राष्ट्रं भविष्यति, सुपरपावरं विश्वे प्रथमक्रमाङ्कं च भविष्यति। सः अवदत् यत् मोदीसर्वकारेण रक्षाबजटस्य महती वृद्धिः कृता अस्ति। पूर्व देशस्य बहवः

जनपदाः नक्सलवादेन प्रभाविताः आसन्, सम्प्रति नक्सलवादः अन्तिमश्वासं गृह्णाति। नक्सली-घटनासु ७० प्रतिशतं न्यूनता अभवत्। सम्प्रति विश्वे दुग्धोत्पादने भारतं प्रथमस्थाने अस्ति, मत्स्यपालने भारतं द्वितीयस्थाने अस्ति। सः अवदत् यत् २०१४ तः रक्षानिर्यातेषु ३४ गुणा वृद्धिः अभवत्। भारतं प्रमुखं वैश्विकं रक्षानिर्माणकेन्द्रम् इति रूपेण उद्भूतः अस्ति। सः अवदत् यत् देशे सर्वत्र ११६ कोटिः मोबाईल-उपयोक्तारः सन्ति। एसपी सिंह बघेलः अपि मोदीसर्वकारस्य कार्यकाले एतावता देशे सर्वत्र उपलब्धानां सुविधानां विषये सूचनां दत्तवान्।

सिन्दूरभियानस्य माध्यमेन पाकिस्तानदेशाय पाठं पाठितम्

सिन्दूर-कार्यक्रमस्य विषये एस.पी.सिंहबघेलः अवदत् यत् नियन्त्रणरेखायाः पारं पाकिस्तानस्य अन्तःभागे च नव आतङ्कवादीशिबिराणि नष्टानि अभवन्। पहलगाम आतङ्कवादी आक्रमणस्य अनन्तरं भारतीयसशस्त्रसेनायाः समन्वितत्रिसेवाप्रतिक्रियारूपेण ऑपरेशन सिन्दूरस्य आरम्भः अभवत्। अस्मिन्नवसरे विधायकः सुधीरः शर्मा, पवनः काजलः, पूर्वमन्त्री सरवीण चौधरी, विशालः नेहरिया, प्रदेशप्रवक्ता राकेशः शर्मा, प्रदेशमीडिया सह प्रभारी विश्वचक्षुः, देवेन्द्रः कोहली, चन्द्रभूषणः नागः च उपस्थिताः अभवन्।

हिमाचलपर्यटनम्: ग्राम्यक्षेत्रेषु शीतलतां प्राप्तुं उच्च-उच्चतां प्राप्नुवन्ति पर्यटकाः, गृहवासाः पूर्णाः

हिमसंस्कृतवार्ता:-समतलक्षेत्रेषु तप्ततापस्य मध्ये पर्यटकाः पर्वतं प्रति आगतवन्तः। प्रायः शिमला, मनाली, धर्मशाला च गच्छन्ति पर्यटकाः अस्मिन् समये संबलं प्राप्तुं उच्चतरक्षेत्रेषु गच्छन्ति। राज्यस्य प्रसिद्धानि पर्यटनस्थलानि अपि उष्णेन प्रज्वलितानि सन्ति। राजधानी शिमलानगरस्य स्थाने पर्यटकाः मनालीनगरस्य स्थाने मशोबरा, हाट्ट-शिखर-डोडरा-क्वार-बारालाचा-जिस्पा इत्येतासु शीत-उपत्यकासु, धर्मशालास्थाने धर्मकोटस्य, करेरी-त्रियुण्डस्य च स्थाने गच्छन्ति। अत्रत्यानि होटलानि, होमस्टे च पूर्णानि सन्ति। तस्मिन् एव काले वर्धमानस्य तापस्य कारणात् शिमला, धर्मशाला, मनाली इत्यस्य होटलेषु आधिपत्यं ७० प्रतिशताधिकं प्राप्तम् अस्ति। एतेषु अपि क्षेत्रेषु वर्धमानस्य तापस्य कारणात् पर्यटकाः अधुना शीतलतरक्षेत्रेषु प्राधान्यं दातुं आरब्धाः सन्ति। राजधानी शिमलानगरस्य होटलेषु

अपि ८० प्रतिशताधिकाः जनाः सन्ति। यथा यथा सायं भवति तथा तथा नगरस्य मॉल रोड, रिजप्राङ्गणम् इत्यत्र पर्यटकाः बहुसंख्याकायां विहारं कुर्वन्तः दृश्यन्ते। दिवा पर्यटकाः कुफरी-नालदेहराक्षेत्रयोः भ्रमणं कुर्वन्ति। विगतषु दिनेषु वर्धमानस्य तापमानस्य, समतलस्य ग्रीष्मकालीनावकाशस्य च कारणात् अस्मिन् सप्ताहे पर्यटकानां विशालः समूहः धर्मशाला-मैक्लोडगञ्जस्य पर्यटननगरं प्रति समुपस्थितः अस्ति बुधवासरे अपि क्षेत्रे होटलेषु ८० प्रतिशतं यावत् निवासः आसीत्। दलाईलामामन्दिरं, भागसुनागजलप्रपातं, काङ्गरादुर्गं, युद्धसङ्ग्रहालयं, शक्तिपीठं, पालमपुरस्य चाय-उद्यानानि, धर्मशाला च, बीडबिलिंग, त्रियुण्ड, आदिहिमानी चामुण्डा च इत्येतयोः स्थलयोः पदयात्रायै जनाः मैक्लोडगञ्जम् आगच्छन्ति।

आबकारी विभागेन अस्मिन् वर्षे ५४३८.७७१ प्रचुरसेटकम् अवैधमद्यं गृहीतम्, १०३ प्रकरणानि पञ्जीकृतानि

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। आबकारीविभागस्य अधिकारिभिः अस्मिन् वित्तवर्षे अवैधमद्यसम्बद्धानि आहत्य १०३ प्रकरणानि पञ्जीकृतानि येषु राज्यस्य विभिन्नजनपदेषु: ५४३८.७७१ प्रचुरसेटकम् अवैधमद्यस्य ग्रहणम् अभवत्। १८७४३ सेटकं लहान अपि नष्टः अभवत्। अवैधमद्यस्य निवारणाय आबकारीविभागेन मुख्यालयस्तरस्य विशेषदलानां निर्माणं कृतम् अस्ति। अस्य दलस्य अधिकारिणः सोलनजनपदस्य एकस्मिन् संयन्त्रे (बाटलिंग- संयन्त्रे) अकस्मात् निरीक्षणं कृतवन्तः, निरीक्षणकाले च ईपनए-भण्डारस्य महान् अभावः ज्ञातः। एतदतिरिक्तं संयन्त्रात् अवैध- होलोग्राम-लेबलपत्राणि अपि प्राप्तानि। अस्मिन् विषये विभागेन प्रार्थमिकी पञ्जीकृता अस्ति। संयन्त्रे दृश्यमानानाम् अनियमितानां विषये हिमाचलप्रदेश आबकारीनियमानुसारं विभागेन अधिका कार्यविधिः क्रियते। एतस्य अतिरिक्तं विभागेन अन्यस्मिन् प्रकरणे अपि एतादृशी कार्यवाही कृता आसीत् यस्य अन्तर्गतं सिरमौरमण्डले स्थितस्य संयन्त्रस्य निरीक्षणं कृतम् आसीत्। विभागीयदलेन ज्ञातं यत् अनुज्ञापत्रधारकः रात्रौ अवैधरूपेण मद्यस्य निर्माणं करोति स्म। एतदतिरिक्तं उक्तसंयन्त्रात् अवैधहोलोग्रामाः लेबलानि च प्राप्तानि। संयन्त्रे उपस्थितस्य स्प्रेट-मद्यस्य च भण्डारे अपि महत् अन्तरं दृश्यते स्म। अनुज्ञापत्रधारकस्य विरुद्धं

विभागेन प्रार्थमिकी प्रवेशिता, विभागेन हिमाचलप्रदेश आबकारीविधानानुसारं नियमानुसारं कार्यविधिः क्रियते। किञ्चित्कालात् अधुना राज्ये सर्वत्र विभागीयदलेः अवैधमद्यस्य विरुद्धं गहनं अभियानं प्रचलितम्। चम्बामण्डले चण्डीगढतः आनीतम् आङ्ग्लमद्यं विभागाधिकारिभिः गृहीतम्, ऊनामण्डले, बिलासपुरे च अवैध- बीयरं गृहीतम्। तथैव मण्डी, शिमला, कुल्लू च विभिन्नस्थानानां निरीक्षणं कृत्वा अवैधमद्यस्य निवारणाय महती कार्यविधिः कृता। आबकारी आयुक्तः युनुसः इत्यनेन उक्तं यत् भविष्ये अपि एतादृशानां कार्याणां निकटतया निरीक्षणं कृत्वा नियमानुसारं कठोरकार्याणि क्रियन्ते। अवैधमद्यव्यापारद्वारा राज्यस्वस्य हानिकारकाणां विषये निकटतया निरीक्षणं कृत्वा कठोरकार्याणि क्रियन्ते। अस्मिन् सन्दर्भे आबकारी आयुक्तेन सर्वेभ्यः नागरिकेभ्यः आह्वानं कृतं यत् अवैधमद्यं व्यापारं च सम्बद्धं किमपि सूचनां विभागेन संचालितस्य दूरभाषसङ्ख्या 0177- 2620426, व्हाट्सएप क्रमांक 94183 31426, controlroomhq@gmail.com अञ्चल समर्थन 0177-2620426 (दक्षिण क्षेत्र), ०१९४- २३०१८६ (उत्तरक्षेत्रम्) तथा ०१९०५- २२३४९९ (मध्यक्षेत्रम्), यच्छन्तु येन किमपि प्रकारस्य अवैधकार्यं स्थगितुं शक्यते।

बिहार-संस्कृतशिक्षामण्डलस्य अध्यक्षपदे मृत्युञ्जयझा अभिषिक्तः, शिवसेना-कुटुम्बेन सप्रेमं शुभाशयाः समर्पिताः

हिमसंस्कृतवार्ता:- अंकुश कुमारः। संस्कृत-शिक्षायाः पुनर्जागरणदिशायां एका महत्वपूर्ण सिद्धिरूपेण, मृत्युञ्जयझा-महोदयः यः बिहार-संस्कृतशिक्षामण्डलस्य

अध्यक्षपदे नियुक्तः अभवत्, मण्डलस्य कार्यपद्धतिं सुदृढां तस्मिन् सन्दर्भे शिवसेनाकुटुम्बेन बिहारराज्ये हर्षं प्रकट्य तं प्रति हृदयतस्तः शुभाशयाः बधायश्च शक्तिनाथझा अपि प्रेषिताः। शिवसेनायाः बिहार-प्रदेशाध्यक्षः आशुतोषकुमारझा स्वस्य सन्देशे अवदत्- "मृत्युञ्जयझामहोदयस्य नेतृत्वं बिहारराज्ये संस्कृतशिक्षायाः नवप्रेरणां च नवदिशां च प्रतिबद्धः च जनः अध्यक्षपदे प्रदास्यति। तस्य विद्वत्ता च प्रतिष्ठितः इति अयं क्षेत्राय अतीव दूरदर्शिता च सन्देहं विना शुभसंकेतः।"

"विकसित- कृषि- संकल्प- अभियानस्य भव्यं समापनसमारोहः सम्पन्नः" "शारदीय- कृषक- जन- कल्याण- कार्यक्रमे कृषकाणां सहभागिता"

वैज्ञानिकानां कृषकैः सह संयोगस्य सार्थकारम्भः- **हिमसंस्कृतवार्ता:- अंकुश कुमारः।** दरभङ्गाया ऐतिहासिकभूमौ "विकसित- कृषिसंकल्प- अभियानस्य समापनसमारोहः "शारदीय- कृषक- जनकल्याणचौपाल २०२५" इत्यस्य आयोजनं महता उत्साहेन च गरिमया च सह सम्पन्नम्। अस्मिन् अवसरे उपमुख्यमन्त्रिणः सह-कृषिमन्त्रिणः

माननीयः विजयकुमारसिन्हा महोदयस्य गरिमामयी उपस्थिति आसीत्। अस्य कार्यक्रमस्य मुख्यलक्ष्यम् आसीत्। कृषकान् तकनीकीज्ञानैः, शासकीय-योजनाभिः च संयोजयितुं कृषिनवप्रवर्तनैः च अवगतं कर्तुम्। माननीय- उपमुख्यमन्त्री अवदत् यत्- देशस्य यशस्विनः प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदिनः, बिहारस्य लोकप्रियमुख्यमन्त्रिणः नीतीशकुमारस्य च नेतृत्वे भारतस्य कृषिनीतेः क्षेत्रे ऐतिहासिकः परिवर्तनः जातः अस्ति। सन् २०१४ तमे वर्षे यत्र कृषि-बजट २१९३० कोटि रूप्यकाणि आसीत्, तत् अद्य पर्यन्तं १,२७,२०० कोटि रूप्यकाणि जातम्। प्रधानमन्त्री- कृषकसम्माननिधि योजनायाः माध्यमेन १.८ कोटि कृषकेभ्यः ३.७ लाख कोटि रूप्यकाणां हस्तान्तरणं सम्पन्नम्। न्यूनतम-समर्थनमूल्यस्वरूपेण कृषकेभ्यः २३.६१ लक्षकोटि रूप्यकाणि प्राप्तानि।

प्रधानसचिवेन पंकजकुमारेण कृषि- विभागस्य पदभारः स्वीकृतः

हिमसंस्कृतवार्ता:- अंकुश कुमारः। बिहारराज्यस्य वरिष्ठ- भारतीय- प्रशासनिक- सेवाधिकारी पंकजकुमारः अद्य पटनानगरे स्थिते कृषिभवन औपचारिकरूपेण बिहारराज्यकृषिविभागस्य प्रधानसचिवपदस्य कार्यभारं स्वीकृतवान्। पदभारग्रहणस्य समये निवर्तमानसचिवः सञ्जयकुमार अग्रवालः प्रधानसचिवं सादरं स्वागतवान्। पदभारं स्वीकृत्य प्रधानसचिवेन विभागस्य वरिष्ठ- अधिकारिभिः सह एकः परिचयात्मकं मेलनम् आयोजितः। तस्मिन् समावेशे प्रधानसचिवेन सर्वेषाम् अधिकारिणां परिचयं प्राप्तं कृतवन्तः विभागस्य प्रमुखयोजनाः, कार्यक्रमाः, वर्तमानकार्यप्रणाली च विषये विस्तृतं ज्ञानं प्राप्तम्। सः अधिकारिभ्यः विभागीयकार्येषु पारदर्शिता, समयपालनं, समर्पणं च अपेक्षितवान्। तेन उक्तं यत् "कृषिविभागः राज्यस्य मेरुदण्डरूपेण स्थितः अस्ति, अस्य सक्रियता च नवप्रयोगः च एव कृषकाणां समृद्धेः मूलमस्ति।" प्रधानसचिवेन निदेशः प्रदत्तः यत् सर्वेऽपि मण्डलाधिकारिणः आगामिसमीक्षासभायै स्व-स्वक्षेत्रे योजनानां प्रगतिस्थितिः, समस्याः च इत्यादि विषयानुसारं PPT प्रस्तुतिं सज्जां कुर्वन्तु। तेन उक्तं यत् यथावत्सूचनासंग्रहः, विश्लेषणम् एव प्रभावप्रणयनस्य आधारभूतं तत्त्वमस्ति। प्रधानसचिवेन स्पष्टतया उक्तं यत् "समस्ते अधिकारीणः परस्परं समन्वय-संवादयोः भावनया कार्यं कुर्वन्तु, यतः योजनानां लाभः यथार्थ- लाभार्थिभ्यः प्राप्तव्यः। विभागस्य प्रत्येकं कार्यं कृषकेन्द्रितं भवेत्। कृषकाः अस्माकं राष्ट्रस्य मेरुदण्डः, तेषां कल्याणाय सर्वैः समुचितं यत्नं कर्तव्यम्।"

अशोकराजपथस्य डबल्लेक् मार्गस्य लोकार्पणम् उर्दूपुस्तकालयस्य नवभवनस्य उद्घाटनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- अंकुश कुमारः, पटना। जूनमासस्य एकादशे दिनाङ्के वर्षे पट्टानगरे अशोकराजपथे कारगिचतुषथात् विज्ञानमहाविद्यालयपर्यन्तं पीएमसीएचमार्गेण योजितस्य डबल्लेक् उद्घाटनमार्गस्य लोकार्पणकार्ये माननीयमुख्यमन्त्रिणा नीतीशकुमारेण सम्पन्नम्। मार्गस्य निर्माणं द्विस्तरात्मकतया कृतं यत्र ऊर्ध्वस्तरः गान्धीमेदिन्याः दिशं प्रति, अधस्तरः पटनामहाविद्यालयात् गमनार्थं विन्यस्तः मार्गस्य कुललम्बा प्रायः षट्चत्वारिंशत्सहस्र-द्विशतद्विसप्ततिः मीटरमिति अस्ति यः अशोकराजपथस्य यातायातदोषं निवारयिष्यतितत्पश्चात् मुख्यमन्त्रिणा त्रिकोटिस्पतालक्षैकत्रिंशत्सहस्ररूप्यकव्ययेन निर्मितस्य राजकीय- उर्दूपुस्तकालयस्य नूतनभवनस्य अपि उद्घाटनं कृतं यत्र अध्ययनाय सुशान्तं वातावरणं मूलभूतसुविधानां च समुचितं प्रबन्धनं दृष्ट्वा तेन भवनरक्षणस्य निर्देशः दत्तः। उक्तपुस्तकालयः १९३८ तमवर्षे स्थापितः यत्र उर्दू- हिन्दी- आङ्ग्ल- संस्कृत- पारसी- अरबी इत्यादिभाषासु चत्वारिंशत्सहस्रं ग्रन्थाः सन्ति सामान्यप्रतियोगितायाः पुस्तकाः एनसीईआरटीग्रन्थाः पुस्तकालयविज्ञान- पत्रकारिताविषयकपुस्तकानि च सुलभानि। प्रतिदिनं पञ्चाशताधिकाः पाठकाः शोधकाः च अध्ययनाय आगच्छन्ति। एषु कार्यक्रमेषु उपमुख्यमन्त्रिणौ सम्राटचौधरी, विजयकुमारसिन्हा, जलसंसाधनमन्त्री, विजयकुमारचौधरी पथनिर्माणमन्त्री नितिननवीन शिक्षामन्त्री सुनीलकुमार अन्ये च विधायकाः मन्त्रिणः प्रशासकवृन्दः च सन्निहिताः आसन्। शिवसेना-कुटुम्बेन अपेक्षा व्यक्ता यत् झामहोदयस्य नेतृत्वे बिहार- संस्कृतशिक्षामण्डलं नवोन्मेषं, पारदर्शितां, गुणवत्ताम् च स्पृशन् नवोत्कर्षं प्राप्स्यति।